

กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก
สามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9
Educational Administration Strategies for Enhancing Efficiency in Ecclesiastical
General Education Section of Phrapariyattidhamma School in the
Northeastern Region Group 9

พระครูอุดมธรรมาจารย์ ชยธมโม (พระคุณเลิศ)
Phrakruudomhammajarn Chayadhammo (Phrakunlert)

พระเมธีวัชรารักษ์
Phrametheewatcharaphor

วิมลพร สุวรรณแสนทวี
Vimonporn Suwanseantavee

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Mahamakut Buddhist University

E-mail: Phrakunlert@gmail.com

E-mail: vimonporn084@gmail.com

Received: 26 July 2025; Revised: 25 April 2026; Accepted: 26 April 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบการบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา (2) ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหาร (3) สร้างและยืนยันกลยุทธ์การบริหาร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ผู้จัดการ 17 รูป 2) ผู้อำนวยการ 17 รูป 3) รองผู้อำนวยการ 33 รูป/คน และ 4) ครูผู้สอน 187 รูป/คน รวมทั้งสิ้น 254 รูป/คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 4 รูป และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้มี 3 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินกลยุทธ์ สำหรับแบบสอบถามมีลักษณะตอบสนองคู่แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ความเที่ยงตรงของสภาพปัจจุบันระหว่าง 0.85-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สภาพที่พึงประสงค์ระหว่าง 0.85-1.00 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับความต้องการจำเป็น $PNI_{modified}$

ผลการวิจัย 1. องค์ประกอบการบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ องค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 8 ตัวบ่งชี้ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 8 ตัวบ่งชี้ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 8 ตัวบ่งชี้ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป 8 ตัวบ่งชี้ รวม 32 ตัวบ่งชี้ 2. สภาพปัจจุบันโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็น 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล 4) การบริหารงานทั่วไป 3. กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ มี 4 กลยุทธ์ 4 เป้าประสงค์ 25 มาตรการ 15 ตัวชี้วัด ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหาร ทุกกลยุทธ์และทุกมาตรการมีความเหมาะสมความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก-มากที่สุด

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหาร, การเสริมสร้างประสิทธิภาพ, โรงเรียนพระปริยัติธรรม

Abstract

The objectives of this dissertation were (1) to study the administrative components enhancing efficiency in ecclesiastical general education section of Phrapariyattidhamma School in the Northeastern Region Group 9. (2) to study the current conditions, desired conditions and needs of enhancing efficiency in ecclesiastical general education section of Phrapariyattidhamma School in the Northeastern Region Group 9. (3) to create and confirm enhancing efficiency in ecclesiastical general education section of Phrapariyattidhamma School in the Northeastern Region Group 9. The sample consisted of 17 school managers, 17 school directors, 33 deputy directors, and 187 teachers, totaling 254 participants, 4 key informants in the interview and 7 qualified strategic evaluators/persons. The 3 types of instruments used: questionnaires, interviews and assessments. The research employed three types of instruments: a questionnaire, an interview form, and a strategy evaluation form. The questionnaire utilized a 5-point Likert scale to measure responses. For the current conditions, the content validity ranged from 0.85 to 1.00, and the reliability coefficient was 0.97. For the desired conditions, the content validity also ranged from 0.85 to 1.00, with a reliability coefficient of 0.91. The statistic used in data analysis included of frequency, percentage, mean, standard deviation, and techniques for prioritizing needs PNI_{modified}

The results showed that 1. The administrative components to enhance efficiency in Buddhist schools consist of 4 components, namely 4 areas: 1) Academic administration 8 indicators, 2) Budget administration 8 indicators, 3) Personnel administration 8 indicators, 4) General administration 8 indicators, 32 indicators. 2. The overall current condition was at a moderate level, while the desired condition was at a high level. The prioritized needs were: 1) Academic Administration 2) Budget Administration 3) Personnel Administration 4) General Administration. 3. Management strategies to enhance efficiency in Buddhist schools have 4 strategies, 4 objectives, 25 measures, and 15 success indicators. The results of the evaluation of management strategies to enhance efficiency found that all strategies and measures are appropriate, with a high to maximum level of feasibility, and can be effectively used for development.

Keywords: Management Strategies, Enhancing Efficiency, Phrapariyattidhamma Schools

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอภาคในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และต้องมีคุณภาพอย่างทั่วถึง (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) ขณะเดียวกัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้เน้นให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งกาย ใจ สติปัญญา และคุณธรรม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545) สถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วส่งผลให้ทุกองค์กรต้องให้ความสำคัญกับการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (พระปลัดชัยรัตน์ชยาภาโส, 2559) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นระบบการศึกษาที่จัดโดยพระสงฆ์ให้แก่พระภิกษุสามเณรในระดับมัธยมศึกษา (กรมการศาสนา, 2542) การจัดการศึกษาดังกล่าวผสมผสานการเรียนพระธรรมวินัยกับหลักสูตรสามัญของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีสถานะเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมการศาสนา, 2562) การบริหารการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมอยู่ภายใต้การกำกับของคณะสงฆ์ โดยมหาเถรสมาคมและการสนับสนุนจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (กรมการศาสนา, 2542) ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน (ราชกิจจานุเบกษา, 2560) โรงเรียนพระปริยัติธรรมจึงมีบทบาทสำคัญในการผลิตศาสนทายาทที่มีคุณภาพทางวิชาการและจริยธรรม (พระปลัดชัยรัตน์ชยาภาโส, 2559) แนวทางการพัฒนาจึงต้องส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในด้านโลกียะและโลกุตระให้สอดคล้องกับบริบททางสังคม (กรมการศาสนา, 2562) และเป็นกลไกในการธำรงพระพุทธศาสนาอย่างมั่นคงในสังคมไทย.

การจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบันเปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณรที่พลาดโอกาสทางโลกได้ศึกษาต่อ โดยถือเป็นการศึกษานอกระบบที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ (พระราชวรมนู, 2542) อย่างไรก็ตาม ยังคงประสบปัญหาด้านคุณภาพ เช่น การบริหารจัดการที่ไม่มีทิศทางชัดเจน ขาดการประเมินผล และการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับต่าง ๆ (คะเนิงนิธย์ จันทบุตร, 2545) อีกทั้งโรงเรียนในชนบทยังขาดแคลนสื่อการสอนและอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย (สุทธนู ศรีไสย์, 2549) แม้ระบบการศึกษาพระปริยัติธรรมจะพัฒนาโดยใช้โครงสร้างแบบรวมศูนย์และระบบโรงเรียน แต่ผลสัมฤทธิ์ยังไม่น่าพอใจ (พระไพศาล วิสาโล, 2546) การพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญยังขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการโรงเรียนหรือเจ้าอาวาส และยังขาดยุทธศาสตร์ร่วมในการบริหารจัดการที่เป็นรูปธรรมในแต่ละพื้นที่ (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2552)

บรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ โดยเฉพาะทัศนคติที่หล่อหลอมผ่านศาสนาและปรัชญาส่วนบุคคล (Tsai, 2011) ด้านการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาประสบปัญหาเนื่องจากผู้บริหารขาดความรู้ด้านการบริหาร ขาดการวางแผน การประเมินผล และไม่ได้รับการพัฒนาด้านภาวะผู้นำอย่างเพียงพอ อีกทั้งครูผู้สอนยังขาดทักษะและวิธีการสอนที่ทันสมัย ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารให้มีความสามารถด้านการบริหารจัดการเชิงระบบ ตามแนวนโยบายของรัฐในการปฏิรูปการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2553, เล่ม 127 (ตอนที่ 45 ก), หน้า 1-3; สุรชัย ขยั่น, 2539)

โรงเรียนพระปริยัติธรรมกำลังประสบปัญหา คือ เรื่องของงบประมาณที่รัฐบาลจ่ายเป็นรายหัว ซึ่งเงินรายหัวของโรงเรียนดังกล่าวต่างจากโรงเรียนทั่วไป ตรงที่เงินรายหัวจะรวมเป็นเงินค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนไปด้วย ส่งผลให้งบประมาณไม่เพียงพอต่อการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ดังนั้นการบริหารงานจึงไม่

มีคุณภาพจึงต้องมีความจำเป็นต้องพัฒนายุทธศาสตร์ใหม่ให้สอดคล้องกับนโยบายเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพด้านการจัดการศึกษาแผนกสามัญศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนที่จบออกไปมีองค์ความรู้ที่จำเป็นและเพื่อเข้าการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปีพ.ศ. 2558 การเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานแล้วผลการประเมินของสำนักงานทดสอบแห่งชาติ (O-net) ยังส่งผลกระทบต่อระบบประกันภายนอกของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 5 ว่าด้วยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่ต้องอ้างอิงผลสอบ O-net เป็นหลัก และมาตรฐานที่ 4 เรื่องการคิดวิเคราะห์และสื่อความของนักเรียนหลายโรงเรียนประสบปัญหาในมาตรฐานนี้ที่ไม่ผ่านการประเมิน และมาตรฐานที่ 9 ว่าด้วยเรื่องของครูที่ไม่ผ่านการประเมินเนื่องจากครูไม่มีหลักฐานด้านผลงานทำให้การประเมินคุณภาพครูออกมาค่อนข้างต่ำ ดังนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรมต้องมีการปรับกลยุทธ์การบริหารในสถานศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ในการปรับกลยุทธ์ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านงบประมาณที่ทางต้นสังกัดจะต้องปรับให้สอดคล้องกับเหตุการณ์

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษากลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาส่วนประกอบการบริหาร สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ตลอดจนการสร้างและยืนยันกลยุทธ์การบริหารที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 และนำไปสู่การพัฒนาการบริหารให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9
- 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9
- 3) เพื่อสร้างและยืนยันกลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 9 ประกอบด้วย 1) ผู้จัดการโรงเรียน 43 รูป 2) ผู้อำนวยการโรงเรียน 43 รูป 3) รองผู้อำนวยการ รวมจำนวน 86 รูป/คน จำแนกเป็นพระภิกษุ จำนวน 56 รูป ขรवास จำนวน 30 คน และ 4) ครูผู้สอน 567 รูป/คน จำแนกเป็นพระภิกษุ จำนวน 356 รูป ขรवास จำนวน 211 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 739 รูป/คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ผู้จัดการโรงเรียน 17 รูป 2) ผู้อำนวยการโรงเรียน 17 รูป 3) รองผู้อำนวยการ 33 รูป/คน จำแนกเป็นพระภิกษุ จำนวน 20 รูป ขรवास จำนวน 13 คน และ 4) ครูผู้สอน 187 รูป/คน

จำแนกเป็นพระภิกษุ จำนวน 110 รูป พราหมณ์ จำนวน 77 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 254 รูป/คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการหากลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นผู้วิจัยทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบสัดส่วนและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ (ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์) เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพใช้ระดับการวัดของ Likert โดยการแบ่งระดับในการวัดออกเป็น 5 ระดับ โดยกำหนดค่าระดับ ดังนี้

5 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ	มากที่สุด
4 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ	มาก
3 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ	ปานกลาง
2 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ	น้อย
1 หมายถึง	มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

4. การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถาม

การสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถาม โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างแบบสอบถามด้วยตัวผู้วิจัยเอง นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาคณะนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพิสัย (Face Validity) ของข้อคำถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of Consistency) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.85-1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถึงผู้บริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 254 ชุด ไปยังโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล 3) ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม จำนวน 254 ชุด เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป 4) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified}) โดยการเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย และไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวมของค่า PNI

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1) การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

6.2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์การบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.3) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยวิธีเมทริกซ์ (Matrix Analysis) ระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามจุดมุ่งหมายเฉพาะของการวิจัย ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 จำนวน 4 องค์ประกอบ 32 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารงานวิชาการ 8 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ 8 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการบริหารงานบุคคล 8 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการบริหารงานทั่วไป 8 ตัวบ่งชี้

2. สภาพปัจจุบันของการบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป ตามลำดับ

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานทั่วไป และ ด้านการบริหารงานวิชาการ ตามลำดับ

ความต้องการจำเป็นของการบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 มีความต้องการจำเป็นโดยมีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ระหว่าง 0.29-0.42 รายการความต้องการจำเป็นที่พบว่ามีค่า $PNI_{modified}$ มากกว่า .30 พิจารณาเป็นรายกลยุทธ์ พบว่า (3) ด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.42$) รองลงมา คือ (4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ($PNI_{modified} = 0.41$) (2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ($PNI_{modified} = 0.31$) และ (1) ด้านการบริหารงานวิชาการ ($PNI_{modified} = 0.29$) ตามลำดับ

3. การสร้างและยืนยันกลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9

3.1 การสร้างกลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9

สรุปกลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 มี 4 กลยุทธ์ 4 เป้าประสงค์ 25 มาตรการ 15 ตัวชี้วัดความสำเร็จ

วิสัยทัศน์ “จัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญให้ได้มาตรฐาน มุ่งสร้างผู้เรียนที่ยึดมั่นในพระสัทธรรม ดำรงตนตามพระธรรมวินัย เป็นศาสนทายาทที่ดี และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ”

พันธกิจ 1. พัฒนาระบบการบริหารจัดการโรงเรียนอย่างมืออาชีพ

2. ส่งเสริมสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
3. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และสร้างองค์กรให้มีความรู้เรื่องงานประกันคุณภาพการศึกษา
4. พัฒนามาตรฐานหลักสูตร และเกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน
5. จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงกับระบบข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ 1 การบริหารงานวิชาการ

เป้าประสงค์ : พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

มาตรการ

- มาตรการที่ 1) มีการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนด้านวิชาการขององค์กร
- มาตรการที่ 2) มีการกำหนดภารกิจการส่งเสริมวิชาการ
- มาตรการที่ 3) จัดให้มีสื่อที่ทันสมัย สอดคล้องกับเนื้อหาของการเรียนการสอน
- มาตรการที่ 4) กิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้นอกพื้นที่ตามสภาพจริง
- มาตรการที่ 5) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

กลยุทธ์ที่ 2 การบริหารงานงบประมาณ

เป้าประสงค์ : พัฒนาระบบความสุจริตธรรมและดูแล สวัสดิการอย่างทั่วถึง

มาตรการ

- มาตรการที่ 1) มีการจัดทำแผนงบประมาณอย่างชัดเจน
- มาตรการที่ 2) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีสวัสดิการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา
- มาตรการที่ 3) จัดหาผู้สนับสนุนด้านงบประมาณทั้งจากภาครัฐและเอกชน
- มาตรการที่ 4) จัดให้มีงบประมาณสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านพัฒนาบุคลากร และการบริการอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และวัสดุอุปกรณ์
- มาตรการที่ 5) จัดสรรงบประมาณด้วยความสุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้
- มาตรการที่ 6) กำหนดภารกิจการใช้จ่ายงบประมาณอย่างชัดเจน

กลยุทธ์ที่ 3 การบริหารงานบุคคล

เป้าประสงค์ : พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมีความสุข

มาตรการ

- มาตรการที่ 1) เร่งรัดปรับปรุงสภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษามีสถานภาพเป็นพนักงานของรัฐ
- มาตรการที่ 2) ส่งเสริมครูและบุคลากรมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ
- มาตรการที่ 3) ส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ
- มาตรการที่ 4) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา
- มาตรการที่ 5) เสริมสร้างขวัญกำลังใจความก้าวหน้าและมั่นคงในอาชีพของบุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน
- มาตรการที่ 6) จัดทำดัชนีชี้วัดการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ สอดคล้องกับแผนการพัฒนาบุคลากร

กลยุทธ์ที่ 4 การบริหารงานทั่วไป

เป้าประสงค์ : พัฒนาระบบการบริหารงานทั่วไปให้ได้มาตรฐานสากล

มาตรการ

มาตรการที่ 1) ส่งเสริมโรงเรียนให้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีประสิทธิภาพทั้ง ระดับโรงเรียนและระดับกลุ่มโรงเรียน

มาตรการที่ 2) การวิเคราะห์โอกาสและความท้าทายของการบริหารงานทั่วไป

มาตรการที่ 3) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการบริหารงานทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

มาตรการที่ 4) การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการบริหารงานทั่วไป

3.2 สรุปจากผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 พบว่า ทุกกลยุทธ์และทุกมาตรการมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบการบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 จำนวน 4 องค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป 32 ตัวบ่งชี้ สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นสำคัญ คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ เน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนตามหลักสูตร พระปริยัติธรรมควบคู่กับสามัญศึกษา มีการวางแผนพัฒนาครูให้มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านศาสนาและวิชาสามัญ ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการบริหารงานงบประมาณ มุ่งเน้นการบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส มีแผนการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียน สร้างระบบรายรับ-รายจ่ายที่ตรวจสอบได้และคุ้มค่า ด้านการบริหารงานบุคคล คัดสรรและพัฒนาบุคลากรให้เหมาะสมกับภารกิจของโรงเรียน มีแผนพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา สร้างขวัญกำลังใจให้ครูและบุคลากร เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการบริหารงานทั่วไป สะท้อนถึงการจัดการภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ มุ่งเน้นการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน องค์ประกอบการบริหารทั้ง 4 ด้าน และตัวบ่งชี้ 32 ตัว ชี้ให้เห็นถึงการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่ต้องมีความสมดุลระหว่าง พระพุทธศาสนาและวิชาสามัญ รวมถึงการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพในทุกมิติ ตั้งแต่การเรียนการสอน งบประมาณ บุคลากร และการจัดการทั่วไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการผลิตนักเรียนที่มีคุณธรรม ความรู้ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวทางของ ลิฟแฮม และ ฮีท (Lipham, J. M. and Hoeh, 1992) แบ่งการบริหารสถานศึกษาออกเป็น 5 ด้าน คือ 1. การเรียนการสอน 2. การบริหารงานบุคคล 3. บริหารนักเรียน 4. งานการเงิน วัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ 5. งานสัมพันธ์ชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสุนทรวิเชียร, ถวิล ลดาวัลย์ (2561) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การบริหารเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 10 ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่ม 10 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกลุ่ม

งานการเงินและบัญชี 2) ด้านกลุ่มงาน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 3) ด้านกลุ่มงานการบริหารงานวิชาการ 4) ด้านกลุ่มงานกิจการนักเรียน

2. สภาพปัจจุบันของการบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ 2) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป สะท้อนถึงประเด็นสำคัญคือ สถานศึกษามีวัตถุประสงค์ขององค์กรสอดคล้องกับแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณนำไปสู่การพัฒนาองค์กร มีการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการใช้จ่าย งบประมาณ ส่วนการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนด้านวิชาการ ขององค์กร จัดทำแผนยุทธศาสตร์การบริหารวิชาการ และนำกลับมาปรับปรุงพัฒนา กำหนดภารกิจการส่งเสริมวิชาการ ด้านงานบุคคลสถานศึกษากำหนดอัตราของบุคลากรสอดคล้องกับการพัฒนาองค์กร จัดทำดัชนีชี้วัดการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ สอดคล้องกับแผนการพัฒนาบุคลากร มีการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรอย่างชัดเจน และงานทั่วไปสถานศึกษามีวัตถุประสงค์การบริหารงานทั่วไปสอดคล้องกับการพัฒนาองค์กร การวิเคราะห์โอกาสและภัยคุกคามของการ บริหารงานทั่วไป และมีดัชนีชี้วัดผลงานของการองค์กรในการบริหารงานทั่วไปด้านต่างๆ สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management) ของ Michael E. Porter (1998) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) หรือ SWOT Analysis เป็นแนวทางสำคัญในการบริหารองค์กรและพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ แนวทางการบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร สอดรับกับงานวิจัยของ พระครูสังฆรักษ์จักรพล สายอินแก้ว (2565) ได้ศึกษา เรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป และ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนพระปริยัติธรรมส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะสงฆ์ ซึ่งมีระบบการคัดเลือกและบริหารบุคลากรที่เป็นระเบียบชัดเจน มีการแต่งตั้งบุคลากรโดยพิจารณาจากคุณธรรมและความเหมาะสมกับงาน การบริหารบุคลากรให้เหมาะสมกับภารกิจของโรงเรียนเป็นเรื่องสำคัญ เพราะบุคลากรเหล่านี้มีบทบาททั้งในฐานะครูและพระสงฆ์ที่ต้องทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนา โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการภายในที่เป็นไปตามระเบียบของคณะสงฆ์และกระทรวงศึกษาธิการ โครงสร้างการบริหารงานทั่วไปในโรงเรียนพระปริยัติธรรมมักได้รับการสนับสนุนจากวัดและชุมชน ทำให้มีความมั่นคงในด้านสถานที่และทรัพยากรการดำเนินงานในด้านนี้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและพิธีกรรมทางศาสนา ซึ่งได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากภาคประชาชนและองค์กรศาสนา ดังนั้น การเสริมสร้างประสิทธิภาพของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในอนาคต ควรมุ่งเน้นไปที่ การพัฒนาด้านวิชาการ ให้มีความสอดคล้องกับภารกิจด้านพระพุทธศาสนาและการศึกษาสามัญ เพื่อให้โรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารการศึกษา (Educational Administration) ของ Hoy & Miskel

(2013) ที่กล่าวว่า การบริหารโรงเรียนต้องคำนึงถึง โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรม และบุคลากร ซึ่งในโรงเรียนพระปริยัติธรรม คณะสงฆ์และผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการบริหารบุคลากรและงานทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานทั่วไปมักมีประสิทธิภาพสูง เพราะมีวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง และมีการสนับสนุนจากวัดและชุมชน สอดรับกับงานวิจัยของ สนใจ โกษาแสง (2566) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการ ตามความความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูพระ และครูฆราวาส โดยรวม อยู่ในระดับมาก

3. การบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 ประกอบด้วย กลยุทธ์ที่ 1 การบริหารงานวิชาการ กลยุทธ์ที่ 2 การบริหารงบประมาณ กลยุทธ์ที่ 3 การบริหารบุคคล กลยุทธ์ที่ 4 การบริหารทั่วไป จากการสังเคราะห์แนวคิดและการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น พบว่า กลยุทธ์และมาตรการทั้งหมดสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับการยืนยันจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้สูง ทั้งนี้เพราะมาตรการและตัวชี้วัดความสำเร็จมีความสอดคล้องกัน ส่งผลให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สนใจ โกษาแสง (2566) ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในจังหวัดนครพนม ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามีแนวทางการพัฒนาโดยการกำหนดนโยบายให้ครูทำ วิจัยในชั้นเรียน จัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยระดับโรงเรียน จัดกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างความรู้และทักษะด้านการวิจัยของครู และจัดทำฐานข้อมูลผู้เรียนที่มีปัญหาการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา มีแนวทางการพัฒนาโดยการกำหนดนโยบายด้านการนิเทศ การศึกษา จัดทำแผนการนิเทศและปฏิทินการนิเทศ และจัดให้มีชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (PLC) ขึ้นในโรงเรียน และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีแนวทางการ พัฒนาโดยการกำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ จัดทำฐานข้อมูล ด้านงานวิชาการ จัดให้มีผู้รับผิดชอบด้านข้อมูลงานวิชาการที่ชัดเจน และมีการกำกับ ตรวจสอบ ข้อมูลด้านงานวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

จากการดำเนินการวิจัย ได้องค์ความรู้ที่สำคัญดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหาร 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารบุคลากร 4) การบริหารงานทั่วไป รวมมี 32 ตัวบ่งชี้ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้จริง
2. สภาพปัจจุบัน ของการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่ สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การบริหารบุคลากร ($PNI_{modified} = 0.42$)
3. กลยุทธ์การบริหารที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์, 4 เป้าประสงค์, 25 มาตรการ, 15 ตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยทั้งหมดผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับสูง

4. วิสัยทัศน์และพันธกิจ ของการบริหาร ได้วางแนวทางชัดเจนในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม

5. การจัดทำโมเดลการบริหาร ช่วยให้สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการบริหารอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการเชื่อมโยงระหว่างเป้าประสงค์ มาตรการ และตัวชี้วัด

ภาพที่ 1 โมเดลการบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม (PARIYAT Management Model)

สรุป

จากการวิเคราะห์ทั้งสามประเด็น พบว่า การการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในเขต 9 มีศักยภาพสูงในด้านการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเข้มแข็งในการวางแผนการสอน การจัดหลักสูตร และการพัฒนาศักยภาพของพระภิกษุสามเณรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา อย่างไรก็ตาม ในด้านการบริหารงานทั่วไป ยังมีพื้นที่ที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม เช่น การบริหารทรัพยากร การจัดการด้านงบประมาณ และการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพสูงสุด การเสริมสร้างความเข้มแข็งในด้านการบริหารงานทั่วไปจะช่วยสนับสนุนการบริหารงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายอย่างสมบูรณ์ และสร้างความมั่นคงในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน อีกทั้งยังช่วยให้โรงเรียนสามารถปรับตัวและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและชุมชนได้อย่างเหมาะสม การพัฒนาทั้งสองด้านอย่างสมดุลจึงเป็นหัวใจสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารของโรงเรียนพระปริยัติธรรมในเขต 9

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะนำไปใช้

1) ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงสุด ดังนั้น สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กรและวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

2) ด้านการบริหารงานวิชาการ มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด แสดงว่ามีการให้ความสำคัญน้อยกว่าด้านอื่น หรือมีจุดอ่อนที่ต้องได้รับการพัฒนา ดังนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตร การฝึกอบรมครู การใช้เทคโนโลยี การประเมินคุณภาพ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อยกระดับด้านการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรดำเนินการวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นกลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์เชิงลึกและการประเมินผลที่ครอบคลุม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารในอนาคต

2) ควรศึกษาและประเมินผลลัพธ์ของกลยุทธ์การบริหารจากมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่หลากหลาย เช่น ผู้ปกครองของผู้เรียน ผู้บังคับบัญชาของผู้สอน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสะท้อนถึงประสิทธิผลของกลยุทธ์อย่างแท้จริง

3) ควรขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและครอบคลุมมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การสรุปผลมีความแม่นยำและสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 9 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา. (2542). คู่มือการบริหารและการจัดการวัดฉบับย่อ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กรมการศาสนา. (2562). การส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติประจำปี 2562. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- คะนิงนิตย จันทบุตร. (2545). ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- พระไพศาล วิสาโล. (2546). การปฏิรูปการศึกษาพระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์.
- พระราชวรมน. (2542). แนวนโยบายการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสังฆรักษ์จักรพล สายอินแก้ว. (2565). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- พระครูสุนทรวิชัยสร, ดร.ถวิล ลดาวัลย์. (2561). กลยุทธ์การบริหารเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกลุ่ม 10. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. 8(1), 34-42.

- พระปลัดชัยรัตน์ชยาภาโส (ฉายกระจำง). (2559). รูปแบบการบริหารงานวิชาการสมรรถนะสูงสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร. 8(2), 125-134.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553. (2553, 22 กรกฎาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 127 (ตอนที่ 45 ก), หน้า 1-3.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. สนใจ โฆษแสง. (2566). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุทธนู ศรีไสย์. (2549). การศึกษาพระปริยัติธรรมในบริบทสังคมไทยร่วมสมัย. นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สุรัชย์ ขยัน. (2539). ปัญหาการบริหารงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2552). รายงานผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (2013). Educational Administration: Theory, Research, and Practice. 6th ed. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement. 30(3), 607-610.
- Lipham, J.M & Hoeh, J.A. (1992). The Principalship: Foundations and Functions. Michigan : Harper & Row.
- Michael E. Porter. (1998). Competitive Strategy. New York: The Free Press.
- Tsai, J. L. (2011). Culture and human behavior. Cambridge: Stanford University Press.